

Kristianstad 2021-03-29

S2020/09872

Till
Socialdepartementet

Från
Intressegruppen för Assistansberättigade (IfA)

Remissvar angående **Utbetalning av ersättning för personlig assistans endast vid tillstånd**

Intressegruppen för Assistansberättigade (IfA) är en ideell nationell organisation för assistansberättigade som bildades 1994. IfA arbetar med påverkansarbete kring den personliga assistansen för att utveckla, bevaka och förbättra den personliga assistansen.

Härmed vill Intressegruppen för Assistansberättigade (IfA) framföra följande angående PM om utbetalning av ersättning för personlig assistans endast vid tillstånd.

Ställningstagande

IfA tillstyrker i huvudsak förslaget, men anser att det inte ska uppställas krav om särskilda skäl för att ersättning ska utbetalas, utan att enskilde ska ges skäligen rådrudd att byta assistansanordnare.

IfA vill anföra synpunkter om behov av vissa justeringar.

Motivering till ställningstagande

IfA anser att förslaget är bra på så sätt att det stoppar möjligheten att kringgå krav om tillstånd att bedriva personlig assistans genom att utbetalning sker till den assistansberättigade. IfA anser att det är viktigt att assistansanordnare har tillstånd för att viss kvalitet ska säkras. Alla oegentligheter kring den personliga assistansen ska beivras.

IfA har synpunkter när det gäller förslaget om när utbetalning stoppas. Processen och konsekvenserna för den assistansberättigade måste vara förståeligt och praktiskt hanterbart så att den personliga assistansens utförande hela tiden säkerställs.

Vår utgångspunkt är att ersättning ska betalas ut så länge som personlig assistans utförs och den assistansberättigade måste få ett skäligen rådrudd att anlita annan assistansanordnare efter att ha underrättats om ett indraget tillstånd.

Det ska inte uppställas krav om särskilda skäl för att utbetala ersättningen. Istället ska den enskilde ges skäligen rådrudd, vilket IfA anser vara minst en månad eller det månadsskifte som infaller närmast efter att en månad har passerat. Att byta assistansanordnare är för de flesta inte gjort i en handvändning. Det krävs tid att hitta en ny assistansanordnare som kan ta sig an uppdraget, eventuellt rekrytera nya assistenter, planera schema, komma överens om nya villkor kring

assistansen mm. Se gärna [IfAs frågeguide](#) om sådant som den enskilde kan behöva beakta vid byte/val av assistansanordnare. De flesta assistansanordnare tar inte på sig ett nytt uppdrag utan planering eftersom det är ett stort ansvar att se till att assistansen ska hålla bra kvalitet.

Inte heller kommunerna kan, trots sitt basansvar, ta över assistansen från en dag till en annan, annat än i allra yttersta nödfall om det föreligger stora brister i assistansens utförande. Om ett tillstånd dras in så måste den enskilde få respit att hinna komma överens med en ny assistansanordnare utan att utbetalning av assistansersättningen stoppas. Det skulle få ödesdigra konsekvenser för den enskilde om assistansersättningen stoppas, eftersom personlig assistans måste utföras. Ett indraget tillstånd behöver inte nödvändigtvis innebära att den personliga assistans som utförts har varit dålig för den assistansberättigade. Det kan därför komma som en stor överraskning att assistansanordnarens tillstånd dras in, och den nyuppkomna situationen måste den assistansberättigade få tid att ställa om sig till.

Byte av assistansanordnare sker också brukligt vid månadsskiften. Därför bör utbetalning av assistansersättning stoppas, på grund av indraget tillstånd, först vid det månadsskifte som kommer näst efter att en månad har passerat sedan den assistansberättigade fick information om att tillståndet dragits in.

Stöd i att utforma avtal om personlig assistans

Om Socialstyrelsen och Försäkringskassan får i uppdrag att ta fram förslag till avtal så bör uppdraget ta sikte på att ta fram förslag till avtal med en miniminivå, med vissa grundläggande punkter som det kan vara bra att ett avtal innehåller, och uppdraget bör ske i tätt samarbete med assistansanvändarrörelsen. Viktigt är att avtal inom den personliga assistansen inte standardiseras utan det måste fortsättningsvis finnas stora möjligheter till individuella överenskommelser, eftersom den personliga assistansen ska vara just personlig och anpassas utifrån den enskilde och dennes önskemål kring den personliga assistansen. Det bör råda stor avtalsfrihet till fördel för den assistansberättigade, men den enskilde bör avrådas från vissa villkor t ex viss bindningstid, eller att avtalet sammankopplas med ett hyresavtal.

IfA har genom åren tagit del av avtal om den personliga assistansens utförande som har varit bra och mindre bra. Det är inte alltid som den enskilde, eller legal företrädare, har god insikt i vad avtalet omfattar och innebär. I ett tidigare arvsfondsprojekt, Vägledningsprojektet, har IfA tillsammans med andra samverkande parter, myndigheter och organisationer, tagit fram ett förslag till assistansavtal, som vi anser innehåller viktiga områden som den personliga assistansen bör omfatta. Avtalet uppdateras regelbundet.

Förslag till avtal har även tidigare utretts, se Förändrad assistansersättning - en översyn av ersättningssystemet, SOU 2014:9, där även IfAs förslag till avtal omnämns.

Sophie Karlsson
Ordförande
Intressegruppen för Assistansberättigade (IfA)